

Kabinet Zaštitnika	020/241-642
Savjetnici	020/225-395
Centrala	020/225-395
Fax:	020/241-642
E-mail:	ombudsman@t-com.me
	www.ombudsman.co.me

Broj: 01- 974/24-8
Podgorica, 29.05.2025. godine
MB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG" br. 42/2011, 32/2014 i 21/17) i člana 41 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 53/14), nakon sprovedenog ispitnog postupka po pritužbi pritvorenog lica XX daje

MIŠLJENJE

I Uvod

1. Dana 15.12.2024. godine u medijima je objavljen članak u vezi sa događajem koji se desio u Odjeljenju bezbjednosti u Nikšiću, iz kojeg proizilazi da se moguće desilo nezakonito postupanje policijskog službenika OB Nikšić prema licu XX.

Zaštitnik je u skladu sa članom 28 stav 2 i 3 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore¹, radi ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda, pokrenuo postupak po sopstvenoj inicijativi.

II Postupanje Zaštitnika

2. Dana 17.12.2024. godine, predstavnici Zaštitnika su posjetili pritvoreno lice u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija i obavili povjerljiv razgovor sa istim, upoznali ga sa mandatom Zaštitnika i razložima posjete i upoznali ga da je povodom konkretnog slučaja koji se odnosi na postupanje službenika OB Nikšić institucija Zaštitnika formirala predmet po sopstvenoj inicijativi te da je radi sprovođenja postupka neophodna njegova saglasnost.

Pritvoreno lice je saopštilo da daje saglasnost za postupanje institucije Zaštitnika u konkretnom slučaju.

2.1. U razgovoru podnosilac pritužbe je naveo: da je dana 10.12.2024. godine, došao na granični prelaz Šćepan Polje oko 20:00 časova; da su mu policijski službenici (PS) na Graničnom prelazu saopštili da nešto nije u redu sa registarskim oznakama na njegovom vozilu kao i sa saobraćajnom dozvolom za to vozilo; da su mu kazali da izađe iz vozila; da su PS na tom Graničnom prelazu bili korektni prema njemu i da su mu dok je čekao patrolu radi sprovođenja dalje ponudili kafu i sok; da je došla patrola iz Plužina kako bi ga sprovela do OB Nikšić; da su oko 23:45 časova stigli do OB Nikšić i da su su službenici koji su ga sprovodili bili korektni prema njemu; da je odmah sproveden u kancelariju kod inspektora „X“ gdje su bila ukupno 3 inspektora; da su obavještenje od njega prikupljala

¹ "Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017. godine.

2 inspektora; da su mu saopštili prava koja je imao u tom trenutku, ali da nije ništa potpisivao sa tim u vezi; da su mu saopštili da se reg.oznake kao i saobraćajna koju je on imao potražuju zbog krađe iz 2022. godine; da je tek u 05:10 časova 11.12.2024. godine lišen slobode; da je sve vrijeme bio pod nadzorom PS; da mu, nakon lišenja slobode inspektori nijesu saopštili prava koja je imao; da je tada „spušten“ u prostorije za zadržavanje i da je odmah legao da spava; da mu u tim momentima nijesu nudili hranu, već da mu je drug iz Danilovgrada donio hranu te da mu, nakon što je sproveden u prostorije za zadržavanje, nije uručen bilo kakav informativni list kako bi se upoznao sa pravima.

Dalje je naveo: da je oko 09:00 časova, u prostorije za zadržavanje po njega došao jedan inspektor i rekao mu: „Srbijanac, ajmo malo gore“, kada su se popeli na drugi sprat u kancelariju sa desne strane hodnika u kanc. odmah iza štampača lijevo; da se sjeća da je na vratima pisalo – kancelarija za krvne i seksualne delikte; da je u kancelariji do vrata lijevo bila stolica gdje je sjeo; da su u kancelariji bili sami on i inspektor; da ga je inspektor pitao „koga si došao da ubiješ i zakolješ, pun mi je k.... takvih“; da je odgovorio da je sve naveo u izjavi i da neće da priča ništa više bez advokata; da je tada inspektor lijevom rukom uhvatio kvaku od vrata a desnom otvorenom šakom ga udario u predjelu lijeve strane lica 3-4 puta; da ga je onda uhvatio za vrat i počeo da ga davi i drma dva-tri puta i da ga čupa za kosu; da je na njegovo pitanje zašto ga udara naveo da je i njega interventna u Beogradu prvo istukla pa onda pitala u čemu je problem; da ga je nakon toga taj inspektor poveo na uzimanje otisaka kod kolega koji su prema njemu bili korektni, gdje im je rekao da ga nakon završene obrade vrata kod njega u kancelariju; da su ga vratili kod njega u kancelariju gdje ga isti inspektor nije ponovo tukao, nakon čega ga je vratio u prostorije za zadržavanje te da tog inspektora opisuje kao krupnog, sa crnom bradom, kratko ošišanog i visine oko 1.80 metara.

Dalje je naveo: da kada je vraćen u prostorije za zadržavanje, PS koji ga je preuzeo je primijetio povrede koje su mu nastale; da ga je pitao da li mu je potreban ljekarski pregled i neka vrsta pomoći; da je on to odbio; da je nakon toga poveden kod tužioca radi saslušanja; da je postupajuća tužiteljka primijetila da ima povrede i da ga je upitala da objasni odakle su te povrede; da nije htio da ispriča, ali da je tužiteljka insistirala kada je on dalje naveo sve u vezi sa načinom nastanka povreda; da su ga odmah povelili na pregled u Opštu bolnicu u Nikšiću, gdje su konstatovane povrede; da je nakon toga vraćen u OB Nikšić; da je sutradan 12.12.2024. godine, ponovo sproveden u tužilaštvo radi saslušanja, kod druge tužiteljke povodom povreda koje su mu nanesene, gdje je ponovio svoj iskaz; da mu je tada odmah urađeno sudsko-medicinsko vještačenje i da su mu fotografisane povrede od strane sudskog vještaka; da je prije nego što je drugog puta sproveden u tužilaštvo dao izjavu pred Odjeljenjem za kontrolu rada policije, te da mu je sudija za istragu odredio pritvor do 30 dana kada je sproveden u Upravu za izvršenje krivičnih sankcija, gdje su takođe fotografisali sve povrede koje su bile vidljive na licu.

2.2. U cilju utvrđivanja relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik je aktom br. 01-974/24-2 od 19.12.2024. godine, zatražio od Uprave policije – Regionalnog centra bezbjednosti Zapad- Odjeljenja bezbjednosti Nikšić, da, u skladu sa članom 35 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dostavi detaljno detaljno izjašnjenje povodom navoda iznešenih u pritužbi kao i cjelokupnu dokumentaciju koja je formirana u OB Nikšić povodom konkretnog slučaja, uključujući Zapisnik o obezbjeđenju lica lišenog slobode/zadržanog lica iz dežurne službe.

2.2.1. Regionalni centar bezbjednosti Zapad je dostavio akt – izjašnjenje br. 074/25-92 od 13.1.2025. godine, u kojem je navedeno: da su dana 10.12.2024. godine, PS RCGP Centar – Stanice policije Plužine, na graničnom prelazu Šćepan polje kontrolisali pmv marke VW Golf xx, sive boje, reg. oznaka XX, sa kojim je upravljalo lice XX; da se prilikom unosa podataka u elektronski sistem evidencije za vozilo, potražila mjera „potražna Find SV“, poslije čega je vozilo privremeno oduzeto uz uredno izdatu potvrdu o oduzimanju te da je lice na dalju nadležnost predato policijskim službenicima Regionalnog centra bezbjednosti Zapad.

Dalje je navedeno: da je istog dana u službenim prostorijama OB Nikšić od strane PS Stanice kriminalističke policije XX, obavljen razgovor sa licem XX na okolnosti posjedovanja vozila i inostrane dokumentacije, o čemu je sačinjen Zapisnik o obavještenju prijupljenom od građanina, koji je isti svojeručno potpisao; da je o prednjem obavješten nadležna državna tužiteljka u Nikšiću, koja je saopštila da će se o kvalifikaciji djela izjasniti nakon dodatno prikupljenih obavještenja; da izvršenim provjerama posredstvom Odsjeka za Međunarodnu operativnu policijsku saradnju INTERPOL-EUROPOL-SIRENE, su obaviješteni da je potraga za predmetnim vozilom i dalje aktivna i da će naknadno dostaviti više informacija o kojem krivičnom djelu je riječ; da su od strane istog odsjeka obaviješteni da su u odnosu na autentičnost inostrane dokumentacije predmetnog vozila od strane NCB Interpol obaviješteni da je saobraćajna dozvola otuđena kao blanko dokument 26.8.2022. godine, na štetu službe za registraciju vozila u Lerahu-Njemačka; da nakon prikupljenih obavještenja na zapisnik i izvršenim provjerama, lice XX je po nalogu državnog tužioca u Osnovnom državnom tužilaštvu u Nikšiću lišen slobode dana 11.12.2025. godine u 05:15 časova, zbog postojanja osnova sumnje da je izvršio KD falsifikovanje ispava; da je u zakonskom roku sproveden državnom tužiocu u Nikšiću na dalju nadležnost; da je imenovanom saopšteno zbog kojeg krivičnog djela se lišava slobode; da je isti podučen o svojim pravima, nakon čega je o lišenju slobode obavijestio zakonskog zastupnika – advokata XX, što je i konstatovano u sl. zabilješci o lišenju slobode; da su privremeno od podnosioca pritužbe oduzeta tri mobilna telefonska aparata; da je imenovani predat kolegama iz Stanice policije radi smještanja istog u prostorije za zadržavanje, o čemu je sačinjen Zapisnik o obezbjeđenju lica lišenog slobode/zadržanog lica; da je podnosiocu pritužbe u 09:10 časova od strane PS obezbijeđen obrok, nepuna 4 časa po lišenju slobode što je i navedeno u Zapisniku te da je tokom tužilačkog zadržavanja pa do sprovođenja ido UIKS-a istom obezbijeđeno ukupno osam obroka.

Na kraju je navedeno: da je dana 11.12.2024. godine u 08:18 časova od strane PS Stanice kriminalističke policije – XX, podnosilac pritužbe izveden iz prostorija za zadržavanje, kako bi isti bio registrovan u bazi OB Nikšić kao izvršilac krivičnog djela, shodno čl. 258 Zakonika o krivičnom postupku i obavezne instrukcije o kriminalističkoj-tahničkoj registraciji i identifikaciji lica i leševa; da, nakon što je PS XX u sl. prostorijama svojeručno ispunio obrazac zahtjeva za registraciju lica, izvršena je registracija istog od strane PS XX i XX, nakon čega je isti vraćen u prostorije za zadržavanje, o kojem postupanju je PS XX sačinio sl. zabilješku te da su spisi predmeta proslijeđeni Unutrašnjoj kontroli rada policije a da povodom istog Osnovno državno tužilaštvo u Nikšiću preduzima izvidajne mjere i radnje, o kojem će donijeti konačnu odluku u ovom predmetu.

Uz izjašnjenje je dostavljena i propratna dokumentacija.

2.3. Zaštitnik je, u skladu sa odredbom člana 36 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, radi sveobuhvatnog sprovođenja postupka, aktom br. 01-974/24-4 od 19.12.2024. godine, od Osnovnog državnog tužilaštva u Nikšiću, zatražio dostavljanje izjašnjenja o radnjama koje je ovo tužilaštvo preduzelo u konkretnom predmetu kao i kopiju spisa predmeta koji su formirani u ovom tužilaštvu.

2.3.1. Osnovno državno tužilaštvo u Nikšiću je dostavilo akt-izjašnjenje Tu. broj 531/24 od 31.12.2024. godine, u kojem je navedeno: da je u tom ODT-u formiran predmet protiv osumnjičenog XX zbog krivičnog djela falsifikovanje isprave; da, prilikom iznošenja odbrane u izvidaju dana 11.12.2024. godine, postupajući tužilac je primijetio povrede kod osumnjičenog, nakon čega je osumnjičeni odgovarajući na pitanja tužioca objasnio da mu je navedenu povredu nanio PS prilikom prikupljanja obavještenja od osumnjičenog u sl. prostorijama Uprave policije – Regionalni centar bezbjednosti Zapad – Odjeljenje bezbjednosti Nikšić; da je nakon saslušanja osumnjičenog, u ODT-u u Nikšiću formiran KTR predmet broj 597/24 u cilju provjere navoda osumnjičenog XX; da je državna tužiteljka kojoj je u rad dodijeljen formirani KTR predmet br. 597/24 dana 13.12.2024. godine u svojstvu građanina saslušala XX na okolnosti nastanka povreda, koje je po njegovom kazivanju zadobio u sl. prostorijama OB Nikšić te da je istog dana po naredbi postupajućeg tužioca, izvršen neposredni pregled XX od strane vještaka sudske medicine.

Dalje je navedeno: da je dana 18.12.2024. godine, KTR predmet br. 597/24 preveden u KT upisnik i

formiran je predmet protiv osumnjičenog PS OB Nikšić XX, zbog krivičnog djela mučenje iz Kriničnog zakonika Crne Gore, koji je saslušan istog dana u svojstvu osumnjičenog; da je dana 18.12.2024. godine, postupajući tužilac podnio Osnovnom sudu Nikšić- sudiji za istragu predlog za sudsko obezbjeđenje doklaza-saslušanje svjedoka XX; da je 19.12.2024. godine, pred sudijom za istragu Osnovnog suda u Nikšiću, punomoćnik osumnjičenog XX, advokat XX iz Nikšića, tražio izuzeće postupajuće tužiteljke; da odlučujući po predmetnom zahtjevu rukovodilac ODT u Nikšiću, dana 23.12.2024. godine, je donio rješenje kojim je odbijen zahtjev branioca osumnjičenog za izuzeće postupajućeg tužioca kao neosnovan te da je predmetno rješenje uručeno punomoćniku osumnjičenog koji na isto ima pravo žalbe neposredno višem tužilaštvu, zbog čega je navedeni postupak u prekidu.

Uz izjašnjenje je dostavljena kopija cjelokupnih spisa predmeta ovog tužilaštva KTR broj 597/24 i KT broj 579/24.

2.4. Zaštitnik je aktom br. 01-974/24-4 od 19.12.2024. godine, od Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, saglasno odredbama čl. 36 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, zatražio dostavljanje izjašnjenje o tome da li je podnosilac pritužbe imao vidljive povrede prilikom prijema u UIKS i ako jeste da li su iste fotografisane, kao i da nam dostave cjelokupnu dokumentaciju koja se odnosi na podnosioca pritužbe koja je formirana u UIKS-u.

2.4.1. Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je dostavila akt-izjašnjenje u kojem se navodi: da je rješenjem Osnovnog suda u Nikšiću Kri. Br. 380/24 od 14.12.2024. godine, licu XX određen pritvor i da je isti istog dana sproveden u Istražni zatvor; da je imenovani sproveden u Istražni zatvor sa vidljivim povredama, zbog čega je bez odlaganja pregledan od strane zatvorske ljekarke, koja je konstatovala povrede, iste fotografisala i opisala u ljekarskom izvještaju kao i u zdravstvenom kartonu; da je povodom uočenih povreda uzeta izjava od pritvorenika XX, kao i izjava od službenika obezbjeđenja koji je bio na prijemu kada je isti doveden u Istražni zatvor te da je o navedenim povredama obaviješten načelnik Istražnog zatvora Podgorica koji je spise predmeta dostavio Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici radi daljeg postupanja.

Uz izjašnjenje je dostavljena medicinska dokumentacija sa foto elaboratom, izjava pritvorenika XX, izjava službenika obezbjeđenja kao i obavještenje ODT-u u Podgorici.

III Utvrđene činjenice

3. Na osnovu podnešene pritužbe, dostavljenih izjašnjenja Uprave policije, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i Osnovnog državnog tužilaštva u Nikšiću, kao i dostavljene dokumentacije, utvrđeno je:

- da je podnosilac pritužbe kontrolisan na graničnom prelazu Šćepan polje, 10.12.2024. godine u 19:58 časova, prilikom prelaska istog;
- da je podnosilac pritužbe tom prilikom upravljao motornim vozilom VW Golf xx, sive boje, reg. oznaka XX;
- da se prilikom provjere dokumentacije u elektronski sistem, pojavila mjera potražna "Find SV", koja znači da se vozilo potražuje, nakon čega je, u 20:25 časova vozilo privremeno oduzeto uz uredno izdatu potvrdu o privremeno oduzetim predmetima 14/24 od 10.12.2024. godine, koju je podnosilac pritužbe svojeručno potpisao;
- da je do dolaska službenika OB Nikšić, radi sprovođenja u sl. prostorije, podnosilac pritužbe zadržan na GP Šćepan polje;
- da podnosilac pritužbe nije imao primjedbi na postupanje PS na GP Šćepan polje niti na PS koji su vršili njegovo sprovođenje;
- da podnosilac pritužbe u tom momentu nije upoznat sa svojim pravima niti da je pismenim putem obaviješten o istim;
- da je podnosilac pritužbe predat na dalju nadležnost službenicima RCB Zapad – OB Nikšić;
- da je prema podnosiocu pritužbe primijenjeno ovlašćenje – radnja dovodenja, kada je

podnosilac pritužbe doveden u sl. prostorije OB Nikšić

- da ne postoji formalni dokaz da je lice prilikom dovođenja u sl. prostorije OB Nikšić upoznato sa svojim pravima, čime nije postupljeno u skladu sa Instrukcijom o postupanju policijskih službenika prilikom primjene ovlaštenja "dovođenje";
- da je od njega prikupljeno obavještenje u svojstvu građanina, koje je započeto u 23:45 časova a završeno u 01:50 časova;
- da je o događaju obaviještena Osnovna državna tužiteljka u Nikšiću;
- da je imenovani lišen slobode 11.12.2024. godine, u 05:15 časova u službenim prostorijama OB Nikšić, o čemu je sačinjena sl. zabilješka br. UBD 915;
- da ne postoji formalin dokaz da je lice odmah nakon lišenja slobode upoznato sa svojim pravima, koji bi podrazumijevao potpis lica lišenog slobode odnosno konstatovanje da je odbio da potpiše;
- da su od podnosioca pritužbe, u 05:10 časova, privremeno oduzeta tri mobilna telefona, u vezi sa čim je izdata potvrda o privremeno oduzetim predmetima, koju je podnosilac pritužbe svojeručno potpisao, o čemu je obaviješten Osnovni državni tužilac u Nikšiću;
- da je podnosilac pritužbe predat dežurnoj službi, koja je istog preuzela u 05:50 časova, radi dalje nadležnosti i obezbjeđenja lica, o čemu je sačinjen Zapisnik o obezbjeđenju lica lišenog slobode;
- da je u navedenom Zapisniku, evidentirano da lice nema vidljivih povreda i/ili oštećenja odjeće i obuće, niti da se isti žali na bolove, niti je u dijelu "napomene" bilo šta navedeno u vezi sa vidljivim povredama;
- da je lice primilo Informativni list, što je potvrdio svojim potpisom;
- da je evidentirano da je licu ponuđen obrok 11.12.2024. godine, u 09:10 časova;
- da je u dijelu Zapisnika koji se odnosi na preuzimanje LLS/ZL navedno da je podnosioca pritužbe preuzeo PS XX 11.12.2024. godine u 08:18 časova kako bi se navedeno lice registrovalo u bazi podataka OB Nikšić kao počinilac krivičnog djela i da je vratio lice istog dana u 09:10 časova;
- da je PS XX, doveo podnosioca pritužbe u svoje kancelarije, radi preduzimanja daljih mjera i radnji i da su se u istoj nalazili samo njih dvojica;
- da je u dijelu napomene koji se odnosi na preuzimanje lica, PS XX raspoređen na poslovima dežurne službe, koji je preuzeo lice kada je isto vraćeno, naveo da lice ima povredu u vidu ogrebotine na slepočnici pored lijevog oka i da isti ne zahtijeva ljekarsku pomoć;
- da je u Zapisniku o obezbjeđenju zadržanog lica koji je sačinjen u dežurnoj službi OB Nikšić, nakon saslušanja, navedeno da lice ima povredu na lijevoj slepočnici oka i da ima glavobolje, te da je istom ukazana ljekarska pomoć poslije saslušanja kod tužioca;
- da je podnosilac pritužbe pregledan od strane ljekara 11.12.2024. godine u 17:02 časova, u primjenoj ambulanti Urgentne medicinske pomoći u Nikšiću, o čemu je sačinjen izvještaj ljekara specijaliste br. protokola 15224 u kojem je konstatovano da lice ima vidljivu ogrebotinu veličine 1 centimetar u predjelu lijeve temporalne regije i da se žali na povredu glave gdje navodi glavobolju;
- da je lice pregledano od strane Zavoda za hitnu medicinsku pomoć – Jedinice HMP Nikšić, 11.12.2024. godine u 18:25 časova;
- da je lice 12.12.2024. godine, u 15:53 časova, pregledan u istoj medicinskoj ustanovi, o čemu je sačinjen izvještaj br. protokola 15269 u kojem je konstatovano da se žali na bol u desnoj nozi;
- da je podnosilac pritužbe pregledan 13.12.2024. godine, od strane Zavoda za hitnu medicinsku pomoć, o čemu je sačinjen izvještaj;
- da je podnešena krivična prijava protiv podnosioca pritužbe kao i dopuna iste zbog sumnje da je izvršio krivično djelo iz čl. 412 Krivičnog zakonika Crne Gore;

- da je rješenjem Kt. br. 560/24 od 11.12.2024. godine, podnosiocu pritužbe određeno zadržavanje od strane ODT-a u Nikšiću;
- da je postupajući tužilac primijetio povrede na licu podnosioca pritužbe prilikom njegovog saslušanja u svojstvu osumnjičenog, gdje je isti na pitanje tužioca odgovorio da mu je povrede nanio policijski službenik;
- da je ODT u Nikšiću, formiralo predmet KTR br. 597/24 na osnovu navoda podnosioca pritužbe prilikom saslušanja, da je zadobio povrede u jednoj od kancelarija OB Nikšić, odnosno da ga je fizički napao i udario ga 3-4 puta otvorenom šakom u predjelu lijeve strane;
- da je 12.12.2024. godine, ODT u Nikšiću poslalo zahtjev OB Nikšić, radi prikupljanja potrebnih obavještenja, u vezi sa novim formiranim predmetom;
- da je dana 13.12.2024. godine, saslušan podnosilac pritužbe u svojstvu građanina, na okolnosti nastanka povreda;
- da je istog dana izvršen neposredni pregled podnosioca pritužbe od strane vještaka sudske medicine;
- da je dana 18.12.2024. godine, KTR predmet br. 597/24 preveden u KT upisnik i da je formiran predmet protiv osumnjičenog PS OB Nikšić XX, zbog sumnje da je izvršio krivično djelo mučenje iz čl. 167 stav 2 u vezi stave 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, koji je istog dana saslušan u svojstvu osumnjičenog;
- da je 19.12.2024. godine, postupajući tužilac podnio Osnovnom sudu Nikšić – sudiji za istragu, prijedlog za sudske obezbjeđenje dokaza – saslušanje svjedoka XX;
- da je punomoćnik osumnjičenog tražio izuzeće postupajuće tužiteljke, o čemu se rukovodilac izjasnio i donio rješenje kojim je odbijen zahtjev branioca kao neosnovan;
- da je dana 14.12.2024. godine, podnosilac pritužbe sproveden u Istražni zatvor u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija u Spužu, sa vidljivim povredama, zbog čega je bez odlaganja pregledan od strane zatvorskog ljekara, koji je konstatovao povrede i gdje su iste fotografisane;
- da je povodom uočenih povreda uzeta izjava od strane pritvorenika XX kao i izjava od strane službenika obezbjeđenja koji je na prijemu bio na prijemu kada je doveden podnosilac pritužbe u pritvor;
- da je o navedenim povredama obaviješten načelnik Istražnog zatvora Podgorica, koji je spise predmeta dostavio Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorci radi daljeg postupanja.

IV Relevantno pravo

4. Ustav Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 001/07 od 25.10.2007, 038/13 od 02.08.2013) propisuje:

"Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo." (član 17)

"Svako ima pravo na ličnu slobodu.

Lišavanje slobode dopušteno je samo iz razloga i u postupku koji je predviđen zakonom." (član 29 stav 1 i 2)

"Jemči se dostojanstvo i sigurnost čovjeka.

Jemči se nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta čovjeka, njegove privatnosti i ličnih prava.

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju.

Niko se ne smije držati u ropstvu ili ropskom položaju." (član 28)

"Jemči se poštovanje ljudske ličnosti i dostojanstva u krivičnom ili drugom postupku, u slučaju lišenja ili ograničenja slobode i za vrijeme izvršavanja kazne.

Zabranjeno je i kažnjivo svako nasilje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje nad licem koje je lišeno slobode ili mu je sloboda ograničena, kao i iznuđivanje priznanja i izjava." (član 31)

“Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je samostalan i nezavisan organ koji preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda vrši funkciju na osnovu Ustava, zakona i potvrđenih međunarodnih ugovora, pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti”. (član 81 stav 1 i 2)

5. Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017) propisuje:

“Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjim ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, kao i mjere za spriječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije.” (član 2)

“Zaštitnik/ca u vršenju svoje funkcije djeluje na način što: ukazuje, upozorava, kritikuje, predlaže ili preporučuje.

Na zahtjev organa, Zaštitnik/ca može dati mišljenje o zaštiti i unaprjeđenju ljudskih prava i sloboda.” (član 20)

„Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se povodom pritužbe ili po sopstvenoj inicijativi.“ (član 28 stav 1)

„Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.“ (član 41)

6. Krivični zakonik Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 040/08 od 27.06.2008, 025/10 od 05.05.2010, 073/10 od 10.12.2010, 032/11 od 01.07.2011, 064/11 od 29.12.2011, 040/13 od 13.08.2013, 056/13 od 06.12.2013, 014/15 od 26.03.2015, 042/15 od 29.07.2015, 058/15 od 09.10.2015, 044/17 od 06.07.2017, 049/18 od 17.07.2018, 003/20 od 23.01.2020, 026/21 od 08.03.2021) propisuje:

“Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1 ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.” (član 166a)

“Ko drugom nanese veliki bol ili teške patnje, bilo da su tjelesne ili duševne, sa ciljem da od njega ili trećeg lica dobije priznanje ili drugo obaveštenje, ili da ga kazni za djelo koje je to lice ili neko treće lice učinilo, ili se sumnja da ga je učinilo ili da ga zastraši, ili da na njega izvrši pritisak, ili da zastraši ili izvrši pritisak na neko treće lice, ili iz nekog drugog razloga koji se zasniva na diskriminaciji, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

Ako djelo iz stava 1 ovog člana izvrši službeno lice u vršenju službe ili je djelo izvršeno uz njegov izričiti ili prećutni pristanak ili ako je službeno lice podstrekavalo drugo lice na izvršenje djela iz stava 1 ovog člana,

kazniće se za djelo iz stava 1 ovog člana zatvorom od dvije do deset godina.

Ako je usljed djela iz stava 2 ovog člana nastupila smrt, učinilac će se kazniti zatvorom od pet do petnaest godina.

Učiniocu krivičnog djela iz stava 2 ovog člana uz kaznu izriče se i mjera zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti.” (član 167)

“Ko napravi lažnu ili izda neistinitu ispravu ili preinači pravu ispravu u namjeri da se takva isprava upotrijebi kao prava ili ko takvu lažnu ili neistinitu ispravu upotrijebi kao pravu ili je nabavi radi upotrebe, kazniće se zatvorom do tri godine.

Ako je djelo iz stava 1 ovog člana učinjeno u pogledu javne isprave, testamenta, mjenice, čeka, javne ili službene knjige ili druge knjige koja se mora voditi na osnovu zakona, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

Za pokušaj djela iz stava 1 ovog člana kazniće se.” (član 412)

7. Zakonik o krivičnom postupku ("Službeni list Crne Gore", br. 057/09 od 18.08.2009, 049/10 od 13.08.2010, 047/14 od 07.11.2014, 002/15 od 16.01.2015, 035/15 od 07.07.2015, 058/15 od 09.10.2015, 028/18 od 27.04.2018, 116/20 od 04.12.2020, 145/21 od 31.12.2021, 054/24 od 11.06.2024) propisuje:

"Policija može pozivati građane radi prikupljanja obavještenja o krivičnom djelu i učiniocu. U pozivu se mora naznačiti razlog pozivanja i da građanin ima pravo da u prostorije policije dođe zajedno sa advokatom. Prinudno se može dovesti lice koje se nije odazvalo pozivu samo ako je u pozivu bilo na to upozoreno.

Prikupljanje obavještenja od strane policije od istog lica može trajati onoliko koliko je neophodno da se dobije potrebno obavještenje, a najduže šest sati.

Obavještenja od građana ne smiju se prikupljati prinudno niti uz obmanu ili iscrpljivanje, a policija mora da poštuje ličnost i dostojanstvo građana. Ako građanin odbije da pruži obavještenja on se ne može dalje zadržavati i u tom slučaju se ne primjenjuje pravilo o roku iz stava 2 ovog člana.

Ako pozvani građanin dođe u prostorije policije zajedno sa advokatom, policija će dopustiti da advokat prisustvuje prikupljanju obavještenja od građanina.

Službena zabilješka ili zapisnik o datom obavještenju pročit će se licu koje je obavještenje dalo. To lice može staviti primjedbe koje je policija dužna da unese u službenu zabilješku ili zapisnik. Kopija službene zabilješke ili zapisnika o datom obavještenju izdaće se građaninu, ako to zahtijeva.

Građanin se može ponovo pozivati radi prikupljanja obavještenja o okolnostima drugog krivičnog djela ili učinioca, a radi prikupljanja obavještenja o istom krivičnom djelu može se ponovo pozvati uz saglasnost državnog tužioca.

Prilikom postupanja u skladu sa st. 1 do 6 ovog člana policija ne može građane saslušavati u svojstvu okrivljenog, svjedoka ili vještaka. (član 259)

8. Zakon o unutrašnjim poslovima ("Službeni list Crne Gore", br. 070/21 od 25.06.2021, 123/21 od 26.11.2021, 003/23 od 10.01.2023, 084/24 od 06.09.2024) propisuje:

"Polijski poslovi su:

- 1) zaštita i unapređenje bezbjednosti građana i Ustavom utvrđenih sloboda i prava; (...)
- 3) sprječavanje vršenja, otkrivanje i rasvjetljavanje krivičnih djela za koja se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti i prekršaja; (...)
- 4) prevencija svih oblika kriminaliteta i drugih nezakonitih postupanja, pronalaženje učinilaca krivičnih djela i prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim organima, kao i preduzimanje mjera i radnji za otkrivanje i identifikovanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću;
- 5) obezbjeđivanje tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom i prekršajnom postupku, vođenje DNK registra i obrada podataka u tom registru, uzimanje otisaka prstiju, kao i druga kriminalističko-forenzička vještačenja i analize upotrebom savremenih forenzičkih metoda i evidencija; (...)
- 14) izvršavanje odluka nadležnog organa o zadržavanju lica i drugih odluka u skladu sa zakonom; (...)
- 17) drugi poslovi propisani zakonom. (...)" (član 16 stav 1 tačke 1,3,4,5,14 i 17)

"Polijski službenici postupaju u skladu sa Ustavom, potvrđenim međunarodnim ugovorima, zakonom i drugim propisima.

Polijski službenici dužni su da se pridržavaju standarda policijskog postupanja, a naročito standarda koji proizilaze iz obaveza utvrđenih međunarodnim aktima, a odnose se na dužnost služenja ljudima, poštovanje zakonitosti i suzbijanje nezakonitosti, ostvarivanje ljudskih prava, nediskriminaciju prilikom izvršavanja policijskih zadataka, ograničenost i uzdržanost u upotrebi sredstava prinude, zabranu mučenja i primjene nečovječnih i ponižavajućih postupaka, pružanje pomoći ugroženim i drugim licima kojima je pomoć potrebna, obavezu zaštite tajnih i ličnih podataka, obavezu odbijanja nezakonitih naređenja i suprotstavljanje svakom obliku korupcije i diskriminacije." (član 20)

"Polijska ovlašćenja, mjere i radnje su:

- 1) obrada podataka o ličnosti i drugih podataka; (...)

16) sprovođenje posebnih policijskih radnji; (...)

22) druga ovlaštenja propisana zakonom.” (član 41)

“Policijska ovlaštenja se mogu primijeniti samo ako su ispunjeni zakonom propisani uslovi za njihovu primjenu.

Policijski službenik je dužan da procijeni ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana i odgovoran je za tu procjenu.

Policijski službenik primjenjuje policijska ovlaštenja po:

1) nalogu suda ili državnog tužioca;

2) naređenju nadređenog službenika, u skladu sa ovim zakonom;

3) sopstvenoj inicijativi, ako nadređeni službenik nije prisutan, a razlozi hitnosti zahtijevaju postupanje bez odlaganja.

Lice prema kome se primjenjuje policijsko ovlaštenje ima pravo da bude upoznato sa razlozima za preduzimanje policijskog ovlaštenja, da ukaže na okolnosti koje smatra bitnim u vezi sa tim, da bude upoznato sa identitetom policijskog službenika i da traži prisustvo lica koje uživa njegovo povjerenje, kad to okolnosti omogućavaju i ako se time ne ugrožava izvršenje policijskog zadatka. (član 43)

“Policijski službenik dužan je da lice koje dovodi, prije dovođenja, na njegovom jeziku ili na jeziku koji razumije, upozna sa razlozima dovođenja i pravima: da o dovođenju obavijesti člana porodice ili treće lice od povjerenja, a ako je to lice stranac i diplomatsko konzularnog predstavnika države čiji je državljanin, odnosno predstavnika odgovarajuće međunarodne organizacije ako se radi o licu bez državljanstva ili migrantu; na advokata po sopstvenom izboru od momenta dovođenja i na zdravstveni pregled od strane doktora medicine po njegovom izboru.

Ako postoji vjerovatnoća da će lice koje treba dovesti pružiti otpor, dovođenje se može izvršiti i bez prethodnog saopštavanja razloga. (...)” (član 79 stav 1 i 2)

“Pored težih povreda službene dužnosti utvrđenih zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika, teže povrede službene dužnosti policijskih službenika su: (...)

18) nesačinjavanje izvještaja o upotrebi sredstava prinude;

19) prikrivanje izvršenja teže povrede službene dužnosti i nepodnošenje predloga za pokretanje disciplinskog postupka; (...) (član 173 stav 1 t. 18 i 19)

“Kontrola i nadzor rada Policije obezbjeđuje se parlamentarnom, građanskom i unutrašnjom kontrolom, kao i od strane Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore kad vrši poslove nacionalnog preventivnog mehanizma za zaštitu lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i postupa po pritužbama na rad policijskih službenika.”(član 189)

Međunarodno pravo

9. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima propisuje:

“Niko neće biti podvrgnut torturi ili drugom surovom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kazni.”(član 5).

10. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima propisuje:

“Niko neće biti podvrgnut torturi ili surovom, nečovječnom ili ponižavajućem postupku ili kazni”(Član 7)

Sve države potpisnice vode računa o tome da nadležne vlasti u najkraćem roku pristupe nepristrasnoj istrazi kad god postoje osnovani razlozi da se vjeruje da je na teritoriji koja potpada pod njihovu nadležnost počinjeno neko djelo mučenja.” (član 12).

11. UN Konvencija protiv mučenja i drugih svirepih, nehumanih ili ponižavajućih postupaka ili kazni propisuje:

“Mučenje označava svaki čin kojim se nekom licu namjerno nanose velike patnje, fizičke ili duševne, sa ciljem da se od njega ili nekog trećeg lica dobiju obavještenja ili priznanja, da se kazni za neko djelo koje je ono ili neko treće lice počinilo ili se sumnja da ga je počinilo, da se uplaši ili da se na njega izvrši pritisak ili iz bilo koje druge pobude zasnovane na bilo kakvom obliku diskriminacije, kad takav bol ili takve patnje nanosi službeno lice ili neko drugo lice koje djeluje po službenoj dužnosti ili na osnovu izričitog naloga ili pristanka službenog lica...” (član 1)

“Sve države potpisnice vode računa o tome da nadležne vlasti u najkraćem roku pristupe nepristrasnoj istrazi kad god postoje osnovani razlozi da se vjeruje da je na teritoriji koja potpada pod njihovu nadležnost počinjeno neko djelo mučenja” (član 12).

12. Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda propisuje:

“Niko ne može biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.” (član 3).

“Konvencija jamči svim licima koja tvrde, da su bila podvrgnuta mučenju da se mogu obratiti žalbom vlastima države na čijoj teritoriji se to dogodilo, a dotična država je dužna da im to omogući, kao i da odmah ispita navode žalbe i da ujedno preduzme potrebne mere da se žalilac i eventualni svedoci zaštite od bilo kakvog maltretiranja ili zlostavljanja zbog podnošenja žalbe ili svedočenja.” (član 13). Štaviše, države su obavezne da odmah („u najkraćem roku“), po službenoj dužnosti, pokrenu nepristrasnu istragu kad god postoje osnovi sumnje da je na njihovoj teritoriji izvršen neki akt mučenja (čl 12). Dakle, mora se voditi neodložna i nepristrasna istraga, bilo po žalbi oštećenog bilo po službenoj dužnosti.

“Svako ima pravo na slobodu i bezbjednost ličnosti.

Niko ne može biti lišen slobode osim u sljedećim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom: a) u slučaju zakonitog lišenja slobode na osnovu presude nadležnog suda, b) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode zbog neizvršenja zakonite sudske odluke ili radi obezbjeđenja ispunjenja neke obaveze propisane zakonom, c) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja lica pred nadležnu sudsku vlast zbog opravdane sumnje da je izvršilo krivično djelo, ili kada se to opravdano smatra potrebnim kako bi se preduprijedilo izvršenje krivičnog djela ili bjekstvo po njegovom izvršenju, d) u slučaju lišenja slobode maloljetnog lica na osnovu zakonite odluke u svrhu vaspitnog nadzora ili zakonitog lišenja slobode radi njegovog privođenja nadležnom organu, e) u slučaju zakonitog lišenja slobode da bi se spriječilo širenje zaraznih bolesti, kao i zakonitog lišenja slobode duševno poremećenih lica, alkoholičara ili uživalaca droga ili skitnica, f) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode lica da bi se spriječio njegov neovlašćeni ulazak u zemlju, ili lica protiv koga se preduzimaju mjere u cilju deportacije ili ekstradicije.

Svako ko je uhapšen mora biti odmah i na jeziku koji razumije obavješten o razlozima za njegovo hapšenje i o svakoj optužbi protiv njega.

Svako ko je uhapšen ili lišen slobode shodno odredbama iz stava 1.c ovog člana mora bez odlaganja biti izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom određeno da obavlja sudske funkcije i mora imati pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se usloviti garancijama da će se lice pojaviti na suđenju.

Svako ko je lišen slobode ima pravo da pokrene postupak u kome će sud hitno ispitati zakonitost lišenja slobode i naložiti puštanje na slobodu ako je lišenje slobode nezakonito. Svako ko je uhapšen ili lišen slobode u suprotnosti s odredbama ovog člana ima utuživo pravo na naknadu.” (član 5)

13. Evropska konvencija o sprečavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja propisuje:

„Ustanovljava se Evropski komitet za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (u daljem tekstu: Komitet). Komitet putem posjeta osobama lišenim slobode ispituje kako se prema njima postupa sa ciljem da, ukoliko je potrebno, poveća zaštitu tih osoba od mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.“ (član 1)

14. Izvještaj Vladi Crne Gore o posjeti Crnoj Gori Evropskog Komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajuće postupanja ili kažnjavanja (KSM) od 7. do 13. juna 2022. godine:

„CPT je više puta naglasio da se kredibilitet zabrane mučenja i drugih oblika zlostavljanja potkopava svaki put kada službenici odgovorni za takva djela ne odgovaraju za svoje postupke. Ako se nakon pojave informacija koje ukazuju na zlostavljanje ne slijedi brz i učinkovit odgovor, oni skloni zlostavljanju osoba lišenih slobode brzo će povjerovati da to mogu činiti nekažnjeno. Borba protiv nekažnjivosti mora započeti unutar policijske službe. CPT je vidio da prečesto esprit de corps unutar policijske službe dovodi do spremnosti da se drže zajedno i pomažu jedni drugima kada se iznesu navodi o zlostavljanju, ili čak da se prikuju nezakoniti postupci kolega.

Crna Gora ima uspostavljene unutrašnje i vanjske sisteme nadzora, koji ostaju isti kao što je opisano u izvještaju Odbora iz 2017. godine, 20 i uključuju mnogo unutrašnjih i vanjskih tijela mehanizma kao što su Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije, Etički odbor i Disciplinska komisija, vanjski parlamentarni nadzor s Odborom za sigurnost i obranu, Vijećem za civilnu kontrolu policije, kao i Ombudsmana i NPM, tijela civilnog društva, medije, među ostalima.“

15. U Presuda Evropskog suda za ljudska prava, Baranin i Vukčević protiv Crne Gore (Predstavke br. 24655/18 i 24656/18) od 11. marta 2021. godine se navodi:

131. „Sud ponavlja da u takvim okolnostima kada pojedinac iznese vjerodostojnu tvrdnju da su ga ozbiljno i protivzakonito zlostavljali policija ili drugi državni službenici, i to protivno članu 3 Konvencije, ta odredba, posmatrana u vezi s opštom dužnošću države po članu 1 Konvencije da „jemči svakome unutar svoje nadležnosti prava i slobode određene ... Konvencijom“, zahtijeva postojanje djelotvorne istrage (vidjeti, među mnogim drugim izvorima citiranja, *Assenov i drugi protiv Bugarske*, 28. oktobar 1998. godine, stav 102, *Izvještaji presuda i odluka* 1998-VIII; *Labita protiv Italije* [VV], br. , stav 131, ECHR 2000-IV; i *Bouyid protiv Belgije* [VV], br. [23380/09](#), stav 124, ECHR 2015). (pasus 131);

132. Nedostatak zaključaka koji proizilaze iz bilo koje istrage ne znači, sam po sebi, da je ista bila nedjelotvorna: obaveza sprovođenja istrage „nije obaveza rezultata, već obaveza sredstava“. Ne mora svaka istraga da bude nužno uspješna ili da dovede do zaključka koji se podudara sa izjavom podnosioca zahtjeva o slijedu događaja. Međutim, bilo koji nedostatak u istrazi koji ugrožava njen kapacitet da ustanovi okolnosti predmeta ili odgovorne osobe nosi rizik da ona odstupa od zahtijevanog standarda djelotvornosti (vidjeti *Mocanu i drugi protiv Rumunije* [VV], br. [10865/09](#) i 2 drugih, stav 322, ECHR 2014. godine (izvodi); *El-Masri protiv Bivše jugoslovenske Republike Makedonije* [VV], br. [39630/09](#), stav 183, ECHR 2012. ; i *Bouyid*, gore citiran, stav 120). Postoji nekoliko kriterijuma koje istraga mora zadovoljiti u svrhe ispunjenja procesne obaveze na osnovu članova 2 i 3 Konvencije (vidjeti *mutatis mutandis*, *Ramsahai i drugi protiv Holandije* [VV], br. [52391/99](#), stav 323-346, ECHR 2007-II). Ti elementi su međusobno povezani i svaki od njih nije sam po sebi cilj kao što je to slučaj sa zahtjeima u vezi osiguravanja pravičnog suđenja na osnovu člana 6. Riječ je o kriterijumima koji zajedno omogućavaju ocjenjivanje stepena djelotvornosti istrage. Sva pitanja se moraju ocijeniti upravo u odnosu na tu svrhu djelotvorne istrage (vidjeti, *Mustafa Tunç i Fecire Tunç protiv Turske*, [VV], br. [24014/05](#), stav 225, 14. april 2015. godine, i *Nicolae Virgiliu Tănase protiv Rumunije* [VV], br. [41720/13](#), stav 171, 25. jun 2019. godine).

133. Najprije, djelotvorna istraga je ona koja je adekvatna, odnosno, ista bi trebalo da dovede do identifikacije i, ukoliko je odgovarajuće, kažnjavanja odgovornih lica (vidjeti *Armani Da Silva protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], br. [5878/08](#), stavovi 233 i 243, 30. mart 2016. godine; *Labita*, gore citiran, stav 131; *Boicenco protiv Moldavije*, br. [41088/05](#), stav 120, 11. jul 2006. godine; i *Stanimirović protiv Srbije*, br. [26088/06](#), stav 40, 18. oktobar 2011. godine). U suprotnom, opšta zakonska zabrana mučenja i nečovječnog i ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja, bila bi, uprkos njenoj osnovnoj važnosti, nedjelotvorna u praksi, a državni službenici bi mogli u nekim slučajevima zloupotrijebiti prava onih koje kontrolišu stvarnim nekažnjavanjem (vidjeti *Labita*, gore citiran, stav 131).

134. Drugo, da bi istraga bila djelotvorna, osobe koje su odgovorne za njeno vođenje moraju biti nezavisne od osoba koje su predmet istrage (vidjeti, na primjer, *Mustafa Tunç i Fecire Tunç*, gore citiran, stavovi 222-224; *Barbu Anghelescu protiv Rumunije*, br. [46430/99](#), stav 66, 5. oktobar 2004. godine; i *Kurnaz i drugi protiv Turske*, br. [36672/97](#), stav 56, 24. jul 2007. godine). Ovo podrazumijeva ne samo nedostatak hijerarhijske i institucionalne povezanosti već takođe i nezavisnost sa praktičkog stanovišta (vidjeti, među mnogim drugim izvorima citiranja, *Mocanu i drugi*, gore citiran, stav 320; *Ramsahai i drugi*, gore citiran, stav 325; *Nachova i drugi protiv Bugarske* [VV], br. [43577/98](#) i [43579/98](#), stav 110, ECHR 2005-VII; vidjeti takođe *Ergi protiv Turske*, 28. jul 1998. godine, stavovi 83 i 84, *Izveštaji* 1998-IV, gdje je istraga javnog tužioca pokazala nedostatak nezavisnosti usljed prekomjernog oslanjanja na informacije koje su pružili žandarmi umiješani u incident).

135. Treće, istraga mora biti temeljna, što znači da vlasti moraju uvijek ozbiljno da pokušaju da otkriju šta se desilo te se ne smiju oslanjati na ishitrene ili neosnovane zaključke da bi okončali istragu ili kao osnov njihovih odluka (vidjeti *Mocanu i drugi*, stav 325, i *El-Masri*, stav 183, oba gore citirana).

136. Četvrto, zahtjev za postojanje hitnosti i razumne ekspeditivnosti se podrazumijeva u ovom kontekstu. Iako mogu postojati prepreke ili poteškoće koje mogu spriječiti napredak u istrazi u određenoj situaciji, brzi odgovor vlasti u istrazi navoda o zlostavljanju se može generalno smatrati suštinski bitnim za održavanje povjerenja javnosti u njihovo poštovanje vladavine prava, te za sprječavanje bilo kakve pojave koluzije ili tolerisanja nezakonitih radnji (vidjeti *Bouyid*, gore citiran, stav 121). Ova obaveza brzog reagovanja podrazumijeva da vlasti moraju reagovati čim se podnese zvanična pritužba. Čak i ako, striktno govoreći, nije podnijeta nikakva pritužba, istraga mora početi ako postoje dovoljno jasne indikacije da se dogodilo zlostavljanje (vidjeti *Stanimirović*, gore citiran, stav 39).

137. Peto, djelotvorna istraga je ona koja pruža dovoljno prisustvo javnog nadzora da bi se obezbijedila odgovornost. Iako stepen javne kontrole može varirati, podnosiocu žalbe mora biti omogućen djelotvoran pristup istražnom postupku u svim njegovim fazama (vidjeti, na primjer, *Mocanu i drugi*, gore citirani, stav 324; *Bati i drugi protiv Turske*, br. [33097/96](#) i [57834/00](#), stav 137, ECHR 2004-IV (izvodi); i *Gjini*, gore citiran, stav 95, uz ostale navedene izvore citiranja)."

V ZAKLJUČNA OCJENA

16. Dana 15.12.2024. godine u medijima je objavljen članak u vezi sa događajem koji se desio u Odjeljenju bezbjednosti u Nikšiću, iz kojeg proizilazi da se eventualno desilo nezakonito postupanje policijskog službenika OB Nikšić prema licu XX.

Zaštitnik je u skladu sa članom 28 stav 2 i 3 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore², radi ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda, pokrenuo postupak po sopstvenoj inicijativi.

Pritužba koju je podnosilac dao na zapisnik predstavnicima Zaštitnika se može sublimirati na način da je isti izjavio da je bio maltretiran od strane jednog inspektora u OB Nikšić u službenim kancelarijama, te da ga je isti desnom otvorenom šakom udario u predjelu lijeve strane lica 3-4 puta i da ga je onda uhvatio za vrat i počeo da ga davi i drma dva-tri puta i da ga čupa za kosu te da, kada je vraćen ponovo kod njega u kancelariju nakon obrade podataka nije bio ponovo tučen od strane istog inspektora, kojeg opisuje kao krupnog, sa crnom bradom, kratko ošišanog i visine oko 1.80 metara.

17. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, nesporno je utvrđeno da je podnosilac pritužbe dana 10.12.2024. godine u 19:58 časova kontrolisan na GR Šćepan polje, kojom prilikom je upravljao PMV

² "Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017. godine.

VW Golf xx, pokušavši da pređe preko GP Šćepan polje, za koje vozilo je, uvidom u elektronsku bazu utvrđeno da se potražuje. Vozilo je privremeno oduzeto u vezi sa čim je izdata potvrda br. 14/24 od 10.12.2024. godine, koju je podnosilac pritužbe uredno potpisao.

Sa tim u vezi, podnosilac pritužbe je zadržan u sl. prostorijama Uprave policije na GP Šćepan polje, do dolaska PS OB Nikšić radi preuzimanja lica i daljeg sprovođenja do sl. prostorija tog Odjeljenja. Dakle, faktički od momenta kada se posumnjalo da je podnosilac upravljao PMV koje se potraživalo, odnosno kada se pojavila sumnja da je falsifikovalo isprave, isti je bio pod stvarnom kontrolom PS.

18. Iako podnosilac pritužbe u svojoj izjavi datoj predstavnicima institucije na Zapisnik, ne spori da su PS na GP Šćepan polje kao ni službenici koji su lice sprovođili do sl. prostorija OB Nikšić, bili izuzetno korektni prema njemu, uvidom u dostavljenu dokumentaciju, Zaštitnik zapaža da lice u tom momentu nije bilo upoznato sa svojim pravima.

Zaštitnik podsjeća na ustanovljenju praksu Evropskog suda za ljudska prava, da se član 5 stav 1 takođe može primijeniti kada je lišenje slobode trajalo veoma kratko³, te činjenicu da nekom licu nijesu stavljene lisice, da nije zatvoreno u ćeliju ili na drugi način fizički sputano ne predstavlja odlučujući faktor prilikom utvrđivanja postojanja lišenja slobode.⁴

19. Iz dokumentacije, konkretno iz Zapisnika o obavještenju prikupljenom od građanina br. UBD 915 od 10.12.2024. godine, proizilazi da je podnosilac pritužbe sproveden u sl. prostorije OB Nikšić.

Iz dostavljene dokumentacije proizilazi da lice, u momentu kada je doveden u sl. prostorije OB Nikšić, nije upoznato sa svojim pravima kako to propisuje Instrukcija o postupanju policijskih službenika prilikom primjene ovlašćenja dovođenja, koja se primjenjuje od 1. jula 2024. godine.

Zaštitnik kao Nacionalni mehanizam za prevenciju torture je tokom redovnog obilaska OB Nikšić, sugerisao da bez obzira u kojem statusu je lice koje se dovodi (svjedok, oštećeni, osumnjičeni...) isto mora biti upoznato sa svojim pravima.

Policijski službenik dužan je da lice koje dovodi, prije dovođenja, na njegovom jeziku ili na jeziku koji razumije, upozna sa razlozima dovođenja i pravima: da o dovođenju obavijesti člana porodice ili treće lice od povjerenja, a ako je to lice stranac i diplomatsko konzularnog predstavnika države čiji je državljanin, odnosno predstavnika odgovarajuće međunarodne organizacije ako se radi o licu bez državljanstva ili migrantu; na advokata po sopstvenom izboru od momenta dovođenja i na zdravstveni pregled od strane doktora medicine po njegovom izboru.

U tom smislu, Zaštitnik kao Nacionalni mehanizam za prevenciju torture je u prethodnom periodu, vršenjem redovnih obilazaka OB Nikšić, ukazao na neažurno vođenje evidencija⁵.

20. Dalje, uzimanje obavještenja u svojstvu građanina od podnosioca pritužbe je započeto u 23:45 časova a završeno u 01:50 časova, koji Zapisnik sadrži vrijeme započinjanja i vrijeme završetka uzimanja obavještenja. Dakle, kako je gore navedeno, podnosilac pritužbe u momentu uzimanja obavještenja u svojstvu građanina, nije bio upoznat sa svojim pravima.

Evropski komitet za prevenciju torture (CPT) smatra da moraju postojati jasna pravila u pogledu načina na koji se vrši policijsko ispitivanje. Pravila treba, između ostalog, da sadrže sljedeće: obavješćavanje pritvorenika o identitetu (imenu i/ili broju) osoba prisutnih tokom saslušanja; dozvoljenoj dužini trajanja saslušanja; periodima odmora između saslušanja i pauzama tokom saslušanja.(...) Takođe bi trebalo

³ Vidjeti, između ostalih izvora, M.A. protiv Kipra, br. 41872/10, stav 190, ECHR 2013

⁴ M.A. protiv Kipra, st. 193.

⁵ Izvještaj dostupan na: https://www.ombudsman.co.me/zastitaitprevencija/169.news_report.html

da postoji obaveza sistematskog evidentiranja vremena kad saslušanje počinje i završava, svakog zahtjeva istaknutog od strane pritvorene osobe tokom saslušanja i osoba koje su prisutne tokom svakog saslušanja.

21. Zaštitnik primjećuje da se prikupljanju obavještenja od strane podnosioca pritužbe, a u svojstvu građanina, pristupilo s pozivom na član 257, st. 2 Zakonika o krivičnom postupku (ZKP), kojim je propisano da ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, policija je dužna da obavijesti državnog tužioca i samoinicijativno ili po zahtjevu državnog tužioca preduzme potrebne mjere da se pronađe učinilac krivičnog djela, da se učinilac ili saučesnik ne sakrije ili ne pobjegne, da se otkriju i obezbijede tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz, kao i da prikupi sva obavještenja koja bi mogla biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka u kom cilju policija može da traži obavještenja od građana.

Dalje, iz spisa predmeta, odnosno izjašnjenja nadležnog organa, u konkretnom slučaju proizilazi da su prve službene radnje u odnosu na podnosioca pritužbe preduzete od strane policijskih službenika upravo iz razloga toga što se tokom kontrole posumnjalo na eventualno izvršenje krivičnog djela – falsifikovanje isprave, kako se u naprijed citiranom izjašnjenju jasno navodi.

Sa tim u vezi, Zaštitnik podsjeća da se u čl. 22, st. 1, t. 1 ZKP-a definiše osumnjičeni kao lice prema kome je nadležni državni organ preduzeo neku radnju zbog postojanja osnova sumnje da je učinilo krivično djelo, a u odnosu na koje još nije donesena naredba o sprovođenju istrage, niti je podnesena neposredna optužnica.

22. U vezi sa naprijed iznijetim, Zaštitnik još jednom podsjeća da je svojstvo lica u odnosu na koje policijski službenici preduzimaju radnje u svakoj fazi postupka važno precizno odrediti i postupati dosljedno, u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima, odnosno garancijama koje su ustanovljene upravo u cilju zaštite ljudskih prava i sloboda. Ovo tim prije što je jasna psihološka prednost koju su policijski službenici imali u odnosu na podnosioca pritužbe, dok u postupku optuženja i presuđenja dolazi do adaptacije i konsolidacije okrivljenog, budući da postaje nešto sigurniji u moguću ishod presude.⁶

Isto tako, osumnjičenom će se omogućiti da upotrebom telefona ili drugog sredstva elektronske komunikacije neposredno ili posredstvom članova porodice ili trećeg lica čiji identitet mora biti poznat uspostavi kontakt sa braniocem, a državni tužilac može osumnjičenom pomoći da nađe branioca (čl. 261, st. 3). Konačno, Zakonikom o krivičnom postupku taksativno su pobrojana ovlašćenja policije u smislu odnosa prema licu za koje postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, uključujući i to da obavijesti državnog tužioca i samoinicijativno ili po zahtjevu državnog tužioca preduzme potrebne mjere da se pronađe učinilac krivičnog djela, da se učinilac ili saučesnik ne sakrije ili ne pobjegne, da se otkriju i obezbijede tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz, kao i da prikupi sva obavještenja koja bi mogla biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka.

23. Uvidom u sl. zabilješku o lišenju slobode br. UBD 915, utvrđeno je da je podnosilac pritužbe dana 11.12.2024. godine, u 05:15 časova, u sl. prostorijama OB Nikšić, lišen slobode zbog postojanja sumnje da je izvršio krivično djelo iz čl. 412 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Ukupno posmatrajući, zaključuje se da je podnosilac pritužbe od momenta kada je zaustavljen sa vozilom na GP Šćepan polje (10.12.2024. godine oko 20:00 časova), pa do formalnog lišenja slobode

⁶ Bošković, M., Perić, S. (2018). Kriminalistička psihologija: Priručnik za prikupljanje ličnih dokaza. Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu – Centar za multidisciplinarnu studiju forenzike „Dr Arčibald Rajs”, 177.

(11.12.2024. godine u 05:15 časova), kada je podnosilac pritužbe lišen slobode po nalogu postupajućeg tužioca, bio pod nadležnošću Uprave policije (službenika granične policije i službenika OB Nikšić) ukupno preko 9 sati.

Zaštitnik ukazuje da je sve ovo vrijeme, dakle do momenta lišenja slobode po nalogu tužioca, podnosilac pritužbe faktički bio u svojstvu osumnjičenog građanina. Zaštitnik podsjeća na član 259 stav 2 Zakonika o krivičnom postupku koji propisuje da prikupljanje obavještenja od strane policije od istog lica može trajati onoliko koliko je neophodno da se dobije potrebno obavještenje, a najduže šest sati.

24. U slučajevima koji se odnose na „krivičnu optužbu” standardi zaštite prava osumnjičenog u krivičnom postupku protežu se vremenski od zvaničnog obavještenja o postojanju sumnje protiv nekog lica (*Eckle protiv Njemačke*, stavovi 73–75) ili praktičnim mjerama, kao što je pretres, kada je lice prvi put suštinski pogođeno „optužbom” (*Foti protiv Italije*, stavovi 52–53). Kada policija ispituje neko lice u okolnostima koje ukazuju na to da ga smatra potencijalno osumnjičenim i kada se odgovori tog lica na tom saslušanju kasnije koriste protiv njega u narednim fazama postupka, uključujući i suđenje, standard zaštite se primjenjuje i na to prvo saslušanje, čak i ako samo lice u tom trenutku još uvijek nema zvanični status osumnjičenog ili optuženog (*Aleksandr Zaichenko protiv Rusije*, stavovi 41–60).

ESLJP u novijoj praksi više pažnje fokusira na incidente koji se događaju u pojedinim presudnim trenucima u postupku, kao što je odsustvo djelotvornog pravnog zastupanja tokom prvog ispitivanja osumnjičenog (*Panovits protiv Kipra*, stavovi 66–77).⁷ Slično, u presudi *Turbylev protiv Rusije* Sud je utvrdio povredu člana 6 zato što podnosilac predstavke nije imao mogućnost da stupi u kontakt sa advokatom prije nego što je dao izjavu o „predaji i priznanju” dok je bio u policijskom pritvoru, a potomji činilac je bio odlučujući uprkos tome što podnosilac predstavke nije imao formalni status osumnjičenog kada je davao priznanje.⁸

Ako se ima u vidu da se inicijalnoj službenoj radnji pristupilo kada se posumnjalo na zakonitost isprava koje je podnosilac pritužbe posjedovao, te da se eventualno radi o izvršenju krivičnog djela falsifikovanje isprava, jasno je da su se gore navedeni standardi morali primijeniti i prije formalnog označenja podnosioca kao osumnjičenog.

25. Dakle, Zaštitnik zaključuje da je podnosilac pritužbe, primijenjeno na konkretan slučaj, u svojstvu osumnjičenog građanina bio u periodu od 10.12.2024. godine od 20:00 časova do 11.12.2024. godine, do 05:15 časova, kada je faktički lišen slobode, gdje kumulativni efekat dužine trajanja zadržavanja u tom svojstvu nije bio praćen odgovarajućim garancijama pri činjenici ne postoji dokaz da je podnosilac pritužbe bio informisan o bilo kojem pravu do predaje lica službenicima dežurne službe.

Uvidom u sl. zabilješku o lišenju slobode, Zaštitnik zapaža da u istoj jeste konstatovano da je lice lišeno slobode – podnosilac pritužbe, u tom momentu upoznat sa svojim pravima, međutim ne postoji faktički

⁷ Konkretno, u presudi *Panovits protiv Kipra*, Sud u odnosu na navode pritužbe podnosioca predstavke koji se tiču nedostatka pravnih konsultacija u pretpretresnoj fazi postupka primjećuje da koncept pravičnosti sadržan u članu 6 zahtijeva da se optuženom pruži pomoć advokata već u početnoj fazi policijskog ispitivanja. Nedostatak pravne pomoći tokom ispitivanja podnosioca predstavke predstavljalo bi ograničenje njegovih prava na odbranu u odsustvu ubjedljivih razloga koji ne prejudiciraju opštu pravičnost postupka. Citat stava 66 u originalu: „As regards the applicant's complaints which concern the lack of legal consultation at the pre-trial stage of the proceedings, the Court observes that the concept of fairness enshrined in Article 6 requires that the accused be given the benefit of the assistance of a lawyer already at the initial stages of police interrogation. The lack of legal assistance during an applicant's interrogation would constitute a restriction of his defence rights in the absence of compelling reasons that do not prejudice the overall fairness of the proceedings.”

⁸ Presuda *Turbylev protiv Rusije* od 6. oktobra 2015. godine.

dokaz da su licu zaista u tom momentu saopštena ista, što bi se potvrdilo potpisom tog lica odnosno eventualnim konstatovanjem da je odbio da potpiše.

Ovo su najvažniji faktori koji opredjeljuju Zaštitnika da zaključi postojanje nečovječnog postupanja u odnosu na podnosioca tokom trajanja policijskog zadržavanja, shodno čl.3 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i čl. 28 Ustava Crne Gore.

26. Uvidom u Zapisnik o obezbjeđenju lica lišenog slobode br. 828, Zaštitnik zaključuje da podnosilac pritužbe predat dežurnoj službi radi daljeg obezbjeđenja 11.12.2024. godine, u 05:50 časova. U istom, u dijelu napomene nije evidentirano da je lice primljeno sa bilo kojom vidljivom povredom niti da ima drugih zdravstvenih problema, te da potvrđuje da je primio informativni list.

Dalje, uvidom u isti Zapisnik, u dijelu koji se odnosi na preuzimanje lica, konstatuje se da je lice 11.12.2024. godine u 08:18 časova, preuzeto od strane PS XX i da je vraćeno 11.12.2024. godine u 09:10 časova.

U dijelu napomena, od strane PS u dežurnoj službi, koji je predao i primio lice, prilikom prijema istog od strane PS XX, konstatovano je da „lice ima vidljivu povredu u vidu ogrebotine na slepočnici pored lijevog oka“ te da „ne zahtijeva ljekarsku pomoć“.

Dakle, nesumnjivo je utvrđeno da je PS XX lice preuzeo bez vidljivih povreda, dok je isto vratio sa povredama.

27. Daljim uvidom u Zapisnik o obezbjeđenju zadržanog lica br. 110, utvrđuje se da je licu nakon saslušanja kod nadležnog tužioca, ukazana ljekarska pomoć kao i nakon toga više puta, o čemu su sačinjeni ljekarski izvještaji.

U ljekarskim izvještaju br. protokola 15224 od 11.12.2024. godine, od 17:02 časova je navedeno da je na pregledu vidljiva ogrebotina veličine 1 cm u predjelu lijeve temporalne regije, dok je na ostalim izvještajima ljekara Hitne medicinske pomoći koji su vršeni u prosotorijama OB Nikšić, nakon prethodno navedenog pregleda, konstatovano zatečeno stanje u vezi sa drugim bolovima na koje se lice žalilo.

28. Zaštitnik podsjeća da je CPT, na osnovu posjete Crnoj Gori 2022. godine, između ostalog, naveo: „CPT je više puta naglasio da se kredibilitet zabrane mučenja i drugih oblika zlostavljanja potkopava svaki put kada službenici odgovorni za takva djela ne odgovaraju za svoje postupke. Ako se nakon pojave informacija koje ukazuju na zlostavljanje ne slijedi brz i učinkovit odgovor, oni skloni zlostavljanju osoba lišenih slobode brzo će povjerovati da to mogu činiti nekažnjeno. Borba protiv nekažnjivosti mora započeti unutar policijske službe. CPT je vidio da prečesto esprit de corps unutar policijske službe dovodi do spremnosti da se drže zajedno i pomažu jedni drugima kada se iznesu navodi o zlostavljanju, ili čak da se prikriju nezakoniti postupci kolega.

Crna Gora ima uspostavljene unutrašnje i vanjske sisteme nadzora, koji ostaju isti kao što je opisano u izvještaju Odbora iz 2017. godine, 20 i uključuju mnogo unutrašnjih i vanjskih tijela mehanizma kao što su Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije, Etički odbor i Disciplinska komisija, vanjski parlamentarni nadzor s Odborom za sigurnost i obranu, Vijećem za civilnu kontrolu policije, kao i Ombudsmana i NPM, tijela civilnog društva, medije, među ostalima.“

29. Član 3 inherentno nameće procesnu obavezu državama da djelotvorno istraže incidente navodnog zlostavljanja. Ta obaveza je izuzetno važna. Bez nje bi bila nedjelotvorna supstancijalna obaveza da se zabrani mučenje ili nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. Zabranjeno ponašanje ostalo bi skriveno, a države bi mogle, u suštini, da postupaju nekažnjeno.⁹

⁹ Presuda Evropskog suda za ljudska prava El-Masri v. The Former Yugoslav Republic of Macedonia, predstavka br. 39630/09, presuda od 13. decembra 2012.

30. U odnosu na okolnost da podnosilac pritužbe nije direktni podnosilac krivične prijave, već da je postupajući tužilac prilikom iznošenja odbrane u izviđaju dana 11.12.2024. godine, primijetio povrede kod osumnjičenog – podnosioca pritužbe, nakon čega je osumnjičeni objasnio način nastanka istih i od koga su nastale, odgovarajući na pitanja tužioca, Zaštitnik podsjeća da kada nadležni državni organi na bilo koji način saznaju da postoji razuman osnov za sumnju (*reasonable ground*) da je izvršena radnja mučenja ili zlostavljanja na teritoriji u nadležnosti države, dužni su da sprovedu djelotvornu istragu.¹⁰ Zaštitnik pohvaljuje proaktivni pristup postupajućeg državnog tužioca u ODT u Nikšiću, koji je, u konačnom i doveo do činjenice da je podnosilac pritužbe prijavio predmetni događaj. Zaštitnik podsjeća da je Evropski sud za ljudska prava u više slučajeva utvrdio kršenje obaveze države da sprovede djelotvornu istragu i kada nije mogao da utvrdi da je do zlostavljanja zaista došlo.¹¹

31. U konkretnom slučaju, formiran je predmet KTR br. 597/24 i državna tužiteljka kojoj je u rad dodijeljen formirani predmet je dana 13.12.2024. godine, u svojstvu građanina saslušala podnosioca pritužbe na okolnosti nastanka povreda te je istog dana, po naredbi postupajuće tužiteljke izvršen neposredni pregled podnosioca pritužbe od strane vještaka sudske medicine. Dalje, dana 18.12.2024. godine, KTR predmet br. 597/24 preveden je u KT upisnik i formiran je predmet protiv osumnjičenog PS OB Nikšić zbog krivičnog djela mučenje iz čl. 167 st.2 Krivičnog zakonika Crne Gore, koji je istog dana saslušan u svojstvu osumnjičenog. Postupajuća tužiteljka je istog dana podnijela Osnovnom sudu u Nikšiću – sudiji za istragu prijedlog za sudsko obezbjeđenje dokaza-saslušanje podnosioca pritužbe, gdje je 19.12.2024. godine, pred sudijom za istragu Osnovnog suda u Nikšiću, punomoćnik osumnjičenog zatražio izuzeće postupajuće tužiteljke, koji zahtjev je od strane rukovodioca ODT-a u Nikšiću odbijen kao neosnovan, a na koje rješenje punomoćnik ima pravo žalbe iz kojeg razloga je navedeni postupak bio u prekidu.

32. Kada postoji razlog za sprovođenje istrage – *uvjerljiva tvrdnja*, a kako je to naprijed obrazloženo, ona mora biti djelotvorna, tj. takva da može dovesti do utvrđivanja činjenica i, ako se utvrdi da se zlostavljanje dogodilo, do identifikovanja i odgovarajućeg kažnjavanja odgovornih.¹² Evropski sud za ljudska prava je u naprijed citiranoj presudi *Baranin i Vukčević protiv Crne Gore* naveo da nedostatak zaključaka koji proizilaze iz bilo koje istrage ne znači, sam po sebi, da je ista bila nedjelotvorna: obaveza sprovođenja istrage "nije obaveza rezultata, već obaveza sredstava". Ne mora svaka istraga da bude nužno uspješna ili da dovede do zaključka koji se podudara sa izjavom podnosioca zahtjeva o slijedu događaja. Međutim, bilo koji nedostatak u istrazi koji ugrožava njen kapacitet da ustanovi okolnosti predmeta ili odgovorne osobe nosi rizik da ona odstupi od zahtijevanog standarda djelotvornosti.

33. Da bi se istraga smatrala djelotvornom, ona mora da zadovolji nekoliko kriterijuma koji su razrađeni u praksi Evropskog suda za ljudska prava: 1) nezavisnost i nepristrasnost; 2) blagovremenost i hitnost; 3) temeljitost; 4) omogućiti učešće žrtve, tj. oštećenog lica; 5) mora postojati kontrola javnosti; 6) odgovarajuće kažnjavanje odgovornih učinilaca. Riječ je o kriterijumima koji zajedno omogućavaju ocjenjivanje stepena djelotvornosti istrage. Svi kriterijumi se moraju ocijeniti upravo u odnosu na tu svrhu djelotvorne istrage.

¹⁰ "Each State Party shall ensure that its competent authorities proceed to a prompt and impartial investigation, wherever there is reasonable ground to believe that an act of torture has been committed in any territory under its jurisdiction", član 12 UNCAT (u članu 16 ova obaveza se širi na sve akte surovog, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili ponašanja; Bati i drugi protiv Turske, predstavke br. 33096 i 57834/00, stav 100. Vidjeti i Opšti izvještaj Evropskog komiteta za prevenciju mučenja br. 14 – Borba protiv nekažnjivosti mučenja, 2004, stav 27.

¹¹ Predmet *Assenov i drugi protiv Bugarske*, predstavka br. 24760/94, 1998, stav 102.

¹² Presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetima Milić i Nikezić protiv Crne Gore, predstavke br. 54999/10 i 10609/11, st. 91–92, i Siništaj i drugi protiv Crne Gore, predstavke br. 1451/10, 7260/10 i 7382/10, st. 141–149.

34. Cijeneći ustavni položaj, značaj i ulogu Državnog tužilaštva, kao jedinstvenog i samostalnog organa, koji vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela i drugih kažnjivih djela koja se gone po službenoj dužnosti, Zaštitnik još jednom podsjeća na obavezu djelotvornog, pravovremnog i ažurnog postupanja u slučaju sumnje u zloupotrebu službenih ovlašćenja od strane policije, uz omogućavanje oštećenoj strani dostupnosti samog postupka, u mjeri u kojoj je to potrebno za zaštitu njegovih prava. Zaštitnik podsjeća da se hitno i blagovremeno postupanje državnih organa u ispitivanju navoda o zlostavljanju smatra ključnim za očuvanje povjerenja javnosti u njihovu privrženost vladavini prava i otklanjanje sumnji da vlast ima tendenciju da zataškava ili toleriše nezakonite radnje državnih službenika.¹³

35. Uvidom u izjašnjenje kao i u dokumentaciju dostavljenu od strane Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, Zaštitnik zapaža da je ta Uprava preduzela mjere i radnje, odmah po prijemu podnosioca pritužbe u Istražni zatvor. Dakle, obzirom da je isti primljen sa vidljivim povredama, bez odlaganja je pregledan od strane zatvorskog ljekara gdje su mu konstatovane povrede koje su fotografisane. Dalje, iste su opisane u ljekarskom izvještaju kao i u zdravstvenom kartonu.

Takođe, uzeta je izjava od strane podnosioca pritužbe kao i od službenika obezbjeđenja koji je bio na prijemu kada je isti doveden u pritvor.

O svemu je obaviješten načelnik Istražnog zatvora, koji je spise predmeta dostavio Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici radi daljeg postupanja.

Ovakvo postupanje predstavlja, ne samo zakonsku obavezu sprovođenja djelotvorne istrage, već i ustanovljenu dobru praksu postupanja UIKS-a prilikom ovakvih i sličnih situacija.

36. Kako je postupak pred Osnovnim državnim tužilaštvom u Nikšiću, koje je bez odlaganja preduzelo mjere i radnje u pravcu procesuiranja navoda podnosioca pritužbe, to Zaštitnik u ovom trenutku neće dati konačnu ocjenu u pogledu navoda da jeste ili nije došlo do povrede čl. 28 Ustava Crne Gore, i analogno tome čl. 3 Konvencije. Konačno, Zaštitnik upućuje podnosioca pritužbe da se, u slučaju odugovlačenja postupka pred Osnovnim državnim tužilaštvom iznova može Zaštitniku obratiti pritužbom.

Sa izloženog, polazeći od toga da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori ustanovljena u cilju zaštite i unaprijeđenja ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava i u cilju jačanja vladavine prava, a pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti, u skladu sa članom 41 stav 2 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore

PREPORUČUJE

Upravi policije da u budućim postupanjima:

a) prilikom preduzimanja policijskog ovlašćenja - radnje dovođenja, u potpunosti postupa u skladu sa članom 79 Zakona o unutrašnjim poslovima i Instrukcijom o postupanju policijskih službenika prilikom primjene ovlašćenja dovođenja;

b) u potpunosti postupa u skladu sa članom 259 stav 2 Zakonika o krivičnom postupku, koji se odnosi na period zadržavanja u službenim prostorijama lica koja su u svojstvu građanina;

¹³ Bati i drugi protiv Turske, predstavke br. 33096 i 57834/00, stav 136.

c) sve procesne radnje preduzimaju uz dosljedno poštovanje nacionalnih propisa, potvrđenih međunarodnih ugovora i opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava.

Zaštitnik će date preporuke pratiti u kontinuitetu.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Mirjana Radović

Dostaviti:

- podnosiocu pritužbe;
- Upravi policije – v.d. direktora;
- Regionalnom centru bezbjednosti Zapad – Odjeljenju bezbjednosti Nikšić;
- Osnovnom državnom tužilaštvu u Nikšiću (na upoznavanje);
- Upravi za izvršenje krivičnih sankcija (na upoznavanje);
- a/a.